AZALPENAK

EUZKADI-EUROPA

LAUAXETA

Jai aundijak egingo dira, geure Abeři oni yagokozan jayak. Abeřtzaletasunaren indařak ezrakusteko duin ixango diran jai oneik, Europa'ra begira egin nai doguz. Aspaldijon konturatuta gabiltz España'ra begira eztogula ezertxu be lortuten.

¿Zenbat anei batuko dira? Eztakigu, gauza eřaza eztalako zenbatutia, baña beřogei anei edo geyago an ixango dira. Zelako anayen batasuna ta abeřijarenganako mařasuna. Ain beste oñaze igaroten doguzanok, egun on batzuk be biař doguz. Olako batza aundijetan sendotu daruagu geure abeřtzaletasuna.

Izlari onak, estropadak, jolasak eta abař elitxakez ezer geuretzat, gustijon ganetik Euzkadi ezpa-lego. Europa'tik etořiko diranak Catalunya'ko abeřtzaliak ikusi dagijela geure eři onen bixitza. Bixitza mardul ta jorija, il nai eztaun eřijaren bixitzea.

Reclus jaunak antxiña iñuan: Euzko-eřija ba-dua. Baña euzko-eřija bixi da oindiño ta bixiko da auřerantzean be, eskeřak abeři bat emon euskun gixon gurenari.

Gauř Donostia'n erakütsi dau bere bixi-miña. Europa'ko eřirik zařena, olarik zadořtsubenaz, mendi-ařtian estalduta dagor eři txikija, ezta egun baten ilgo.

An erakutsiko dau eztala kotxetaten arauditxu bategaz, eztaula bixi gura ařotzakaz bat-egiñik. Euzkotařak piztu dira ta ařotzak dagijezan otsai jaramonik egin-barik, auřera duaz Bilbao'n batu ziran lengo baten España'ko jauřlarijak eta izlari españařak Goyak eta beyak jo-ařen, ogei mila baño geyagorik ezeben batu. ¿Zegařik? Euzkotařak eztabelako ezer gura eurekin.

Eři bakotxak bere bařuban darua gaizkaidia. Geure onek, be, kolkuan dauko gaizkabiderik onena. Donostia'ko batzařak leba andirija dauko, ez an batuko diranakařik, an zer nai daben esango dabelako baño.

Il edo bixi, an ixango dira geure kai gustijetako ařantzaliak. Itxaso-ziař juango dira euren ikuřiñak zabalik dabezela. Il edo bixi aratuko dira lugiñak, baseřitařak. Nabařa-aldetik, Bizkaya'tik, Araba'tik euřez juango dira. Baña Zuberoa ta Laburdi-ingurubetakuak be eztira andik uřun ibiliko. Euzkoen alkařtasuna oraintxe sentiřen asi gara. Lenago etzan olakorik, anayak barik etsayak gintzazalako.

Urtzi'k gura ixango al dau gauřko eguna, egunik edeřena ixatia. Eztedila Euzkadi'ko zeruba goibeldu, bere goyetan eguzki argijak dirdir-egin dagijela. Eta euzko-semiak, ama iřun onen semiak garãnak, antxe batuko gara benetako anařasunean. Asmo bat eta itxaropen bat baño eztoguz ixango.

EUZKADI izpařingijak aguřtauten dauz an batuko diran gustijak eta Jel-aldez beti lan-egiřeko eskatuten dautse. Izpařingi onen asmuak, an batuko diran gustijen asmuak baño eztiralako. Gora Euzkadi azkatuta'rik zintzuena ta sakinena entzun dagigula Donostia'ko txaiderik edeřenean.

ERRIJETATIK

MAÑARIA

Igandian, goxeko amaiketan, batzokiko baratzian, itzaldi abeřkoyak egin ebezan Mendizabal'dař Miren neskatilak eta Zubiaur eta Duñabeřia jaunak. Eta, irurok, oso edeřto egon ziralako, eřime txalotubak ixan ziran, Izlarijen aurkespena, Arteaga'tař Jakinde neskatilak egin eban.

JENTIA BIZKOŘ... — Auteskundiak ganian dirala-ta baten-batzuk lo asko egin barik lanian bizkoř diardue. Ta ekiřeko da ixan be. Eřitxu baterako ba, aurten, margo askotako jentia agertu da-ta... Eřkaldařak be agertu dira ta... ¡Ondiño olakorik!

ELIZKIXUNAK. — Igaroriko astian elizkixun edeřak ian doguz. Ta euretan, Martin Ařa karmeldař agurgařijak, berbaldi edeř-edeřak egin ebazan Ama Neketsuaren egunian egindakua baña, atsegiñen ixan yakun.

Zorijonak, Martin Ařa, beořen berbaldi edeř edeřakařik.

MENDIGOXALE EŘIMIAK. — Egubazten gabian egon ziran emen Laudijo (Araba)'ko "Beti-Gertu" bazkuna'ko mendigoxale oneik: Zořotzua'tař Joseba, Orueta'tař Dalmatzi, Salzedo'tař Julen eta Loitzaga'tař Kalista.

Abeřtzale zintzo oneik, eurein eřiřik Donostia'ko jai abeřkoi edeřetara oñez juan biař zirala-ta etoři ziran. Laudijo'n goxeko lauretan basorik baso urten ziran; eta ařatsaldeko bosteta erdijetan gure eřitxura eldu ziran. Gaba emeko batzokijan igarata, bijaramon goxeko bostetan bařiro abijau ziran basorik-baso Donostia'rantza. Ta eureik esan ebenenez, larunbata eguerdirako (J. L.) Donostia'ratuko dira. Abeřtzale zintzuak eta mendigoxale eřimiak benetan! Edozeñek egitekua ezta.

EZKONTZA.—Igandian irakuři ziran lenengo aldiz ezkon-deyak, Ortuoste'tař Miren "Artzubi,,'ko neskatilarenak eta Gorospe'tař Saturnin "Landaluze,,'ko mutilarenak. Zorijonak.

JUAN-ETOŘIJAK. — Bergara'ra juan ziran Magunazelaya'tař Aurkene (Presen) anderea ta Ariznabařeta'tař Atanase emeko irakaslenia.

—Egubaztenian egon zan emen R. Ertzila'tař Gergori "Gogořa" idazle azkařa.

MAÑARIKO.

ZESTUATIK

Biař biařezkua dute izaki gustiak Legia bazkun eran bizitzeko, eta buruzuzenbide bat Lege oyek bete-aziko dituana, eta bere eskuetan ipiñitako gustion gayak azke gordeko dituana. Gogoratu nundik zatozten! Gogoratu zeintzuk ziran zure aitak! Orain nunaitik datorzkigu legiak; len ez. Gure auřerokuak azke bizi ziran eta izendatzen zituzten beren zuzendariak; eta beren batzařak izaten zituzten Gernika'ko zugaitz deunak estaltzen zituala eta andik irtetzen ziran eurentzako Legiak. Batzař ayetan egiten ziran Legiak eta ařtzen ziran erabakiak antziñako epe edo denboratik izan dira benetako irakaz tola, jakinduri aundikoak ziran, eta oř ikasi dute goyenetako malan dauden bakaltaři eta eřkalteři'etako agintariak aundiak izaten. Ara nundik gora-bera aundiko gauza dan autařki edo botua. Autařki gaya, gařantzi aundiko gaya da. Ikasbide bat, berak dira irakasle onenak.

Autařkian bitařtez geyenak diralako, berak nai dituan legiak ontzat eman eta kendu-erazi dituzte Gurutz deunak Udaletxetatik, Irakastoletatik; galerazi dute Kistař ikasbidea eta Eřlijioko gauzak irakastia Ikastoletan eta Ikastetxetan; Lekaime ta Lekaide Bazkunai kendu diyoe irakasteko almena; eta bazkun oyetako bateri lateřitik bidali ere bai. Eři batzuetan kanpayak jotzia galerazi dute, ibil deuna edo prozeziñuak egiřea ere bai; ta oyek guztiak oraindik gutxi balirake bezela azken ařnasetan dauden ori edo gaxoai "Jauna" eramatia galerazi dute; azkatasunaren izenian auek kenduaz, beresko azkatasunaren bidia itzi digute; azkatasunaren izenian, azkatasuna ezeřeztuaz. Eřiko agintariak izendatutzia zeuren autařki edo botuaren bitařtez gařantzi aundiko gaya da; danok biařtuak zaudete autařkia ematera; gogoz (kontzientziz) ezin liteke (gelditu iñor) eman gabe. Baña oldoztu ondo eman auřetik ze alderdiri, ze bazkunari eman biař diozuten, zeuren oldozmenak eta zeuren biotzak adieraztera ematen dizkizuten gayak ondo eta zuzen betiaz. Ondo oldoztu ondoren autařkia eman biař dezute osoro azkatasun eran, zeuretako gayak bulartsu ařtu gabe; txindi edo diruari geyegi begiratu ga be; ta "jauntxoen" menpian ařkitutzen bazerate ayen esanai ajola aundirik egin gabe. Esanda bezela, azke bidian eman biař dezute zeuren autařkia, ez geralako jayo iñoren menpian jopu bizitzeko, eskeko baten antzera, azke bizitzeko baizik. Baña gure naya bete ondoren iñoiz eta iñoren auřian ez gaitezela lotzatu; ori geřtatuko balitzake nolabait adieraztera emango genuke geure naya bete biařian, geure burua eta Abeřia ukatu genitula. Ori geřtatu ez dedin auřetik ondo ikasi; ondo oldoztu; ta gero eman autařkia zoriontasunari begiratuaz. Autařkia da politikako gaya ta ez eřlijiokua, baña onekin ze ikusi aundia daukana.

Gure Legiak, gure oiturak, gure izkuntza, gure eřlijiñua ta gure gogo ta asmoak autařki oyek adieraztera emango dute ařgi ta gařbi gořalduak izango diran ala gero eta geroago astutzeko, eta galtzeko, eta bete gabe utzitzeko gure ařtian sořtuak izan ziran. Euzkaldunak jatořijari eutsi.

BASEŘITAŘA.

URRETXUA

NASTU TA LABUR.—Amaitu ziran igaro dan igandian Gogo Jardunak. Jaunartze orokoř batekin. Uraxe bai Jaunartze orokořa, ba uriko geyenak bildu ziran egun ořetan Martin deunan txadonan.

—Igaro dan igandian, iragařita zeguan lez, Ertxadon aretuan antzeztu ziran "Dinamiteros" erderaz eta "Gizon Bikañak" euzkeraz. Notintza andija bildu zan ikustera, ta antzezlariei txalo ugari jo ere bai.

—Linazasoro'tař Kepa ez-biař bat gertatu-ta nola-bait xamař egon ondoren asaldijan sařtu da. Pozten gera.

—Perez'tař Balendin'en emaztiak aur izan du. Zorionak.

—"Euzko-Langile-Elkartea" il onen 30'gnrako antolatzen ari dan jayaldiko egitaraurik oraindik eztegu ezagutzen, beraz ezin deikegu argitaldu, baña auřeratu deikegu izango dala itzeikizun bikañe. Itz egingo dute Jauregi'tař Juli'k ta Ariztimuño'tař Joseba "Aitzol,,'ek. Itzeikizuna ospatuko da "Edeřena" pelota-lekuban, eta ziur gaude egun ortan pelota-lekuratuko dirala al duten guztiyak.

—Datořen igandian danok Donostia'ra. Geruago ta geyago ikusten ditugu juateko bizkorturik, eta jartzen ari diran eragozpenakatik eztet uste uste iñor atzeratuko danik, kemendu baño. Zenbat eta gogořago erak, ainbat eta gogořago geu, makilkariari bi-edo iru makilkarákin, beti auřera.

—Eři arkitzen da Mendia'tař Gotzon eta osa-ebakuntza egitera Donostia'ra eraman dute. Azkař osatzia opa diyogu.

AŘI GOTZON.

SEGURA

ITZALDIA.—Igande ařatsaldean egin ziguten Batzokian Monzon eta Artetxe abeřtzale ezagun eta jatořak, itzaldi sutsu eta bikañak. Ben-benetako txalo otsarekin saritu giñutzen eta Gora ta Gora abestu ondoren Abeři alde zintzo jokatzeko guziok agindua bukatu zan itzaldia. ¡Zorionak gure Gipuzko-Buru-Batzař zintzo ta langileari, onelako jayaldi edeřak gertatzen dituelako!

"ZUZENTIAŘA,,'RI.—Ařetaz irakuři det zure idazkia, eta bertan aitatzen dezun Goimaitasunez neurea irakuři ondoren, Kistař ta anai artean alkaři zor diogun begiramenez oldoztu bazendu, idatzi dituzun zirikadak, neri ez baña nik aitatu nituen gauzak erabiltzen dituztenai zuzenduko zanien. Jakin zazu, nik aitatu nituen agintzak begiramenez norenak ziranik ez nuen aitatu) nik asmatuak ez dirala eta nork, nori eta zertzuk esaten ziran jakin ondoren" Baña gauza bidezkoa izango da guziontzat, gauzak neuřiz agindu eta neuřiz ziñistea, iñor atzipetu eta engañatu gabe ta iñor minberatu gabe, zintzo bakoitzak bere alderdin aldeztuaz; "idatzi nuen irakuři zazu beřiz ere. Begira zazu eřiko yakearen aurkako ezer bilatzen dezun eta ondo oldoztu ondoren esaidazu, Goimaitasunak erakusten duen neuřian erantzun dirazun. Eta idatzi nuen, bezela idaztea baño obe dala uste badezu argi ta garbi, aitatuek eta beste batzuek ere argitaltzea. sortatxo bat badet eta artaratzen banazu berdin ortaratuko usiz.

Aitatu dezun "Goraxegotik jota ere" egitez egiztatzera, etziguzua "gauza ilun eta itzusien zale eta lagun", zeonak izango dituzute, ezagutzen dituzuten ezkero" idatziko. ¡Eskařikasko!

OTAŘA.

BIOTZ-BEGIETAN

Libro de poesías con traducción castellana

Xabier de Lizardi

(Prólogo de «Orixe»)

ABERRI-EGUNA

GIZALDI BAT DALA. — Auñamendi ipar-aldeko txoko eskutuan, Aitor'en ilobi-ertzean, samin-negař sotinka, malko gařatzak jario, itun zorabiaturik zeuden euzko. Maitagaři, Lamin eta Sorgiñetarajuoko guziak... Ordurarte, ekaitzaldi ta eraso danak zear, tinko, zutik iraun zuan eři zařa, euzko-abenda jatořa... ila... Bere etzayak, ořla uste zuten beintzat... Pake-aldiko biguntasun lařegiak, auldu zikan... Ez-orduko guda latz batek, odol-uztin, ta betiko iltzat jo zuten eři, ilobiratu... Eriotz-kanpai dardargařiaren oyartzun ituna, ludia-zeař bařeyatu... Madrid'ko Lege-etxe nagusian, agindu bat eman... Ez geyago euzko-eřirik... Auřerantz, euzkoen Abeřia, buru-jaubetasuna galdurik, España'ko erki biurtuta... Cuenca, Caceres F. a. bezelako erki arlote batzuek besterik ez... Euzko-gogo lerden, bizi, ezilkořa iduri, ta orduan, il-antzo edo lur-jota, antzez estalia, ilobian, aiztua.

ORAIN BEŘOGETAMAR URTE.—España'ko uatarpe zitalean, zearo uitua... Bere gogizakera bereziaz, osoro aiztua... Geyago; bere izatea arlotetzat etsirik, jatořiaz lotzatua... Seme galdua baino areago... Bere amaganako oroimen txikienik ere ez... Gořotoa gañekoz... Amaordeko txatxař, ustelkor, Keatziario batengatik zaldua... ¡Aldi-artako euzko-semien jatořigaltze lotsagařia!... ¡Lotsagařia, ain gařatz eta negargařia ezpalitz!

Euzkadi'ko luřak ¿nola etziñaten antzustu egun ayetan? Gure ibai, ituři ta itxasoak ¿zergatik agurtu ez seme koldar ayeri zuen aseřia erakusteko?... Gozeok eta barne-kiskaliaz iltzia meresi bai-ziten... Baño... izadiaren narotasun berdingea!... Gizon zistril biotzgabeak baño zintzoago betetzendik bere eginbeařa.

Ta, ez ote aldi ařetan "biotz" bat, euzko-biotz bat bedere?

Jainkoaren eřukia, aizkengabea dek. Ez dik nola-nai uzten galbidera doan izakia... Aizkeneraño zaintzendik. Ezin bestela egin gure eřiarekin ere.

Gasterik aukeratu zikan biotz bat... Gitxi bezelako biotza beren... Idegabea... Berdingaitza... Erdelkeri-zimaurtegi aretan, margo apaindun loratxo bařintsua bezain maitekiro asia. Garayera eldu zanian, bere jainkotař atz doneaz, adimen-biotza ukitu zitxiozkan... Egi oso ta soila esaguneraz... Euzkoen abeři bakařa, Euzkadi zala... Ta gainbera, uzteldua, amiltegira zoan euzko-abendak bere jatořira itzultzea beste gaizkabiderik etzeukala... Buru jaubetasuna ber-eradietsi... Jaungoikua eta Lagi-Zařa araudipean esi.

GAUR.—Beřogetamař urte auřetik ereiniko Jel azia ernetu... Kima, ayen, mendu beřiak, narotsu sortu... Euzkadi guzia, jeltegi aberats emankořa iduri... Abenda zařa zutik... Ikai loak, esnatu ta ber-indarturik.. Adimenak zořotz, elburura so... Biotzak kiskalgaři, abeři-maitasuna gainez... Euzko-zati oro baturik, anaitasunezko jai alaikor bat ospatzen... Abeři-berpizkunde jaya... Europaaldera begira... Paře-karkara, iřintzi, oin ta santzo... Eřia, zoria bidean, elbururantz... Goyai bat; Euzkadi, euzkoen abeři bakařa... Elburu bat; Jayengoikua eta Lagi-zařa... Araudi bat: Gu Euzkadi'rentzat, eta Euzkadi Jaungoikua'rentzat.

ABARASKA.

"Ikai": energía.

1933'gn. Berpizkunde egunean.

SE RECOMIENDA POR SI SOLO EL ALIMENTO INSUPERABLE

ALAR-ONENA

Olo afautzagilientzat eta txitak azteko. Utsik ematen ez duten jatekuak: Aragi afain eta azuř-irin "Alar Onena".

Especialísimo para gallinas ponedoras y cría de pollitos. Resultados garantizados Harinas de carne, pescado y hueso "Alar Onena".

María J. Esnaola

Miracruz, 21 — SAN SEBASTIAN — Teléfono 12.014

¡ALERTA! EXIGID SIEMPRE LA MARCA "ALAR ONENA"

Jesús Ostolaza

BERGARA

FABRICA DE INSIGNIAS DE ESMALTE FINO

AZALIRARRI MIEZKO IKURRIÑEN OLEA

Aranburu'tar R.

AZAL ETA TXIZ-BIDIAK

Fueros, 5, 3.° DONOSTIA

Artua eta babia txikitutzeko makiñak;

Txomin Olano'k

Saltzen ditu, merke

Plaza de las Escuelas, 10 g'n - Donostia

MARTIKORENA

Begiyetako gaixoen sendagillea

[illegible] 13 bis. 2.° - DONOSTIA

Léase EUZKADI

DEUNEN BIXITZA

Toribi Deuna, Gotzaña

Semez galiziařa zan Jaunaren otsein zintzo au. Zein urtetan jayo zan ezin esan geike, jakin be eztakigu-ta. Ořaitik be Priszilian, ainbeste kalte egin ebazan siñauspurua baño gerotxoagokoa dala ziur dakigu. Toribi'ren gurasoak, aldi aretarako naiko aberatsak ei-ziran eta gurasoak, aldi aretarako naiko aberatsak ei-ziran eta azi-ikaskuntza ona emon ei-eutsoen semetxu oni. Mutil gazte zala umezurtz gelditu zan Toribi eta gurasoen ondasunak jarauntziz etoři yakozan eskuetara; baña gazte argi ta zuřak ez eban bere biotza ondasun igazkor aetan ipiñi.

Betiko bizitzea irabazteko zer egin bear eban itandu eutsan gazteari, erantzun eutsan Jaunak: "Osoro on eta ornidua izan nai ba-dozu, daukazuzanok saldu-ta, landořai emoyezuz eta zeruan altxoř edo ondasundegi andia izango dozu; zatoz eta jařaitu nagizu". Jaunaren d i ori zoli entzun eta jařaitu eban Toribi gazteak be. Gurasoakandik jarautziz etorkiozan ondasunak, txiro-landeřen artean banandu, bere eři ta azkazi edo senitartea itxi ta, Jaunaren oñatz eta lořatzez ibili nairik, Palestina'rako bidea artzendau. Bidezkunde aretan areke ta lor, gose ta egaři asko igaro-ta, azkenez ez elduzan Jerosolima'ra. Ango Gotzañari aurkeztu yakon. Ařotz eldu bařian nor zan lasteř igaři eban Gotzañak. Gizon zindo ta zintzoa, on eta deuna zala ezaguturik, bere eleizako gorpuzkin eta ondasunen jagola izentau eban, eta bost urtean zeregin ori ardurarik andienaz egin eta bete eban Toribi deunak. Aingeru baten bidez iragaři eutsan Jaunak Jerosolima'ren etorkizun itun-itsa; aldi gitxi bařu, ařotz ankeřak. Jangoikoaren ezanera bako gizon basatiak a uria menperatu, orbandu ta zikinduko ebela egite gaiztoz. Ikuskizun negargaři ori bere begiz ez ikusteařen, Jerosolima itxi ta bere abeřira itzultzea erabagi eban Toribi'k. Basatiak zikinduko ete-ebezan bilduřez gor pużkiñik gurgařienetariko batzuk beragaz ekartzala, bide luzeak egin ta gero eldu zan nozbait Galizia'ra.

Len baño be bizitza zuzen, zeatz eta Jaangoikozkoagoa egiñaz, zeru-bidean asko auřeratu zan Toribi eta Jaunak bere otsein aonen deuntasuna alatz edo mirarien bidez, nai izan eban agertu ta aldařikatu. Lentxuago suebotařak jabetu ziran Galiziaz. Onein bakaldunaren alaba gexoa otsean osatu eban Toribi deunak goiko-indařez, eta onen antzera beste gexo batzuk be bai. Osatze oneik ospe andia emon eutsoen Galizia'ko kistařen artean batez be. Eleiza baří bat eregiřeko asmua artzez dau; asmu ori ango kistařai adierazo ta laguntza eskatzen dautse. Onein ugitxo edo limosnakaz lasteř batuzan eleizea egiteko lagin. Eregi-amaitu zanean. Jerosolima'tik ekařiriko deunen gorpuzkiñez ornidu ta apaindu eban Toribi'k.

Onetan Astorga'ko Gotzaña il zan. ¿Onen ondorengoa nor izango ete-da? Aldi aretan Gotzaña kistařak eurak autetsi eroyen, oiturea orixe baitzan. Arimak zeruratzeko Toribi'k biotzean eroyan gařa, kistař-siñesmena garbi jagoteko aren jakituria, siñausle malmutzei aurpegi emoteko aren kemena, guztientzat agertu eroyan, maitasuna andiak zirala ta, gure gizon au autetsi eben kistařak Astorga'ko Gotzain; baña deunago ta apalago izan oi da gizasemea-ta, Toribi'k zeregin arduratsu oři astun egi ez etxirik, ez eban leporatu nai izan luzaroan be. Ořaitik be azkenean Jangoikoaren nayabe orixe zala ezaguturik bere burua makurtu ta Gotzaintza ta onen ardura andiak bizkařeratu ebazan Toribi deunak. Ekatxa lasteř jasi zan, gure deun oni atsakabe samiñak ekaři eutsozan ekaitz gaiztoa. Gotzaintza artzeko sor eta dekor ibili zan Toribi apaltasunez; baña ba zan Astorga'n ořetarako lagin ba-zala uste eban eta gertu ta prest egoan gizona be: eleiza nausoko jaupaltsein burua. Gotzain izateko eretiak esku artetik iges egin eutsola-ta, bekaitzez eta iñartziz obenik lotsagařiena ezaři eutsan Gotzain bařiari. ¡Toribi'ren atsekabearen andia, gizon bekaizti arek izen ona kenduaz, arimen alde lan-egiteko almena be kendu nai eutsolako! Jaungoikoagan uste betea ipiñi ta, ba doa igandez eleizara. Eřugabea zala autortu ondoren, ori on-egiteko txingař goriak ekarteko agintzen dau. Txingařok eskuetan artu, txaramelean batu ta ezertxu be eře barik, eleizearen inguru bira egiñaz altara nagusioa daroaz Mirari ori ikusirik, Toribi eřugabea zala gustiak autortzen dabe, salatzaleak berak be bai; baña onen damua Judarenaren antzekoa izan zalako edo, eztanda egiñik, antxe iotz geldiken da. Kistař siñestearen aurka guzuř asko erein eta zabalduaz. Jaunaren alořa irakaz, bedartxařez bete eben Priszibian'en jařaitzaleak. Bedar txařok eřotik aterateko gogoz lan-egin eban Toribi deunak. Palentzia'n, alak eta lerak egin ařen, ango prisziliandařak ezin Jaunagana biurtu. Orduan ibayari gañezka eragin eta uria urez ondatzen dau, eta onean nai ez eben siñausle setati aek zigořaren bidez dakarz bide onera. "Artzain onak ardien alde bere bizia emoten daki" ori esan eban Jaunak. Eta Jaunaren esan ori egin eta beteteko, gertu ta prest egoan Toribi. Bere menpeko eleizak sali ikertuaz, siñausleen azpikeriak Gotzain lagunei adierazoaz, Aita Santuari laguntza eskatuaz, eleiz-batzařak eginaz, kistař-siñestea orbange ta garbi jagoteko. Artzain onaren zeregiña zoli ta bizkoř bete eban Gotzain arduratsuak VIII gizaldian Liebana'ko Martin deunaren eleizara eroan ebezan Toribi'ren azuřak eta ařezkero Deun oni Liebana'ko Toribi deritxo Eleizeak.

Ziñesmen utsa, egiře on barik ezta naiko zerua irabazbeko. Naiko dala esatea Luterotařen eretxi okeřa da... Baña ziñesmena utsik ořetarako naiko izan ez ařen, bizitza zindo ta deunaren eřo ta sustrai da-ta, geure siñesmena orbange, garbi ta bizi jagoteko ardurea artu beař dogu: ardura oři beti izan da beařa; baña gauř iñoz baño beařagoa.

E'TAŘ J.

Igandietako jaupa-atalak

BERBIZKUNDE-IGANDIA

SAŘKUNA. (138'g. Er.). Ilpiztu egin naz, ta oindiño irekin nago, aleluya; eure eskuba neu-gane ezaři dok, aleluya; gelgarija da ire jakintzea aleluya, aleluya.

Azteřtu nok, Jauna, ta ezautzen nok; noiz jezaři ta noiz jagiřen nazan bai-dakik. I. Aintza Ařeari...

Ilpiztu egin naz...

OTOYA. Jaungoiko ori: egun ontan zeure Seme bakařaren bidez erijotza azpiratuta betiko biztaldirako sařbidia emon euskuzan ořek, zure goyargiz artu doguzan asmo onak zeure laguntzaz bete daikeguzala, iguzu. Amayoako egunetan zeu ta Goteuna'rekin bakaldun bixi dan zeure Seme Josu-Kisto gure Jaun beraxe dala bide. Olantxe.

IDAZKIJA. (Paul Beldu deunak korintotařai egindako Idazkiko irakurgaya (1, 5: 7-8).

Anayok: azkaři zařez garbiřu zadiz, otilak zaraen lez, ore bari be bijuřtu zařekezantzat; Kisto gure Igaratz-bildotsa opaldu da-ta. Jaketa au eztaigun, ba, azkaři zařaz egin, ez gaiztakerija ta dongakerija dan azkařijaz, zintzotasuna ta egiřasuna diran otilakaz baño.

MALAGUNIA. (117'g. Er.). Auxe bai-dala Jaunak egindako eguna; alai-poztu gařezan berton. I. Goraldu egixube Jauna, ona da-ta; bere eřukija betikua da-ta.

Aleluya, aleluya. I. (Kor. 5). Kisto, gure Igaratza, opaldu da.

JAŘAIKIJA.—Igaratz-jauskaña gogoz goraldu Kistař orok. Bildotsa ardi-erosle: obendijak Ařari eruateko Kisto da bide.

Bixitza-erijotzak iñarduben buřuka: bixidun Jauna ilda, oin bixi da.

Goxez bide-egiki, ¿zer don, Miren, ikusi?

Bixi dan Kisto'n zupuba, ta ilpiztubaren aintza argitsuba. Gotzon ziñaldarijak, iloyala, jantzijak.

Biztu da Kisto ene ustia; auřeztuko da Galilai'ra.

Kisto, ziñez, beřbixi da ildako-ařtetik; erijo-garale, ixan eřuki. Olantxe. Aleluya.

GOIZPAŘKIJA. Marka deunaren arauzko Goizpař-jařaikuna (16: 17).

Aldi aretan: Miren Matalařak eta Miren Jagoba'renak, eta Salome'k usañak erosi ebezan, Josu ilonduten juteko. Eta larunbataz ostekuan goxian-goiz zupura eldu ziran eguzkijaren argijaz. "Eta ařija zupu-abotik ¿nok sakatuko dausku?", esaten eutsoen alkaři. Eta begiřu, ta ařija, aundi ta gusti, sakatuta ikusi eben. Eta zupu-bařu sařtuki soñeko zuriz jantziriko gastia ikusi eben eskumaldian jezařirik, eta ařituta lotu ziran. Arek, baña, "Ez bilduř-ixan", iño eutsen, "Josu Nazaretařa, gurutzalduba, biletan zatose, bai; ilpiztu egin da; eztago emen; ona emen, jořtzi eben tokija. Jun, bai, ta bere ikasliai, ta Kepa'ri, Galilai'ra auřeztuko yatzubela esan; antxe ikusiko dozube, berak esan eutzubenetz.

OPAKUNDIA. (15'g. Er.). Ludija dar-darka lotu zan, Urtzi epařan jagi zanian, aleluya.

OTOI IXILA. Zure eřijaren eskarijak, opaldutako eskeingayakaz batera, ařtu egixuz, ařen, Jaura; Igaratzaldiko eskutukijakaz asiřa zeu lagun, betiraunerako gaizkabide daikeguzantzat. Amaibako egunetan...

JAUNAŘTZAKUA. (Kor., 1, 5). Kisto gure Igaratz-bildotsa opaldu da, aleluya; ori dala-ta oturantzea dagigu zintzotasuna ta egiřasuna diran otilakaz, aleluya, aleluya, aleluya.

JAUNARTZOSTEKUA. Zeure jaunařasun-gogua iguzu, Jaun ořek, Beřbizkunde-ikuřtonakaz asetu gozuzanok, zure eřukija dala-ta, iritxi batez bixi gadiřezantzat. Amaibako egunetan...

ERABAKIJAK. Eg-egija da Josu-Kisto ilpiztu zana. Ořezkero, Jaungoiko-Semia zan; ořezkero, berak irasiriko Doibatza (Elexamea) dot gaizkabide bakařa. Doibatz-seme zintzua ixango naz beti.

Egi-egija da Josu-Kisto ilpiztu zana. Azken-egunan neu, be, ilpiztuko naz. Zoruntsu ilpiztu nadiřentzat, ondo bixiřen aleginduko naz.

Egi-egija da Josu-Kisto ilpiztu zana. Nire gogua, obenak autořtubaz, egiz ta benetan ilpiztu ete-da? ¡Eztaikedan bařiro ilřen itxi!

ATAŘIZBAŘNA.

Gipuzkoa-Mendigoizale-Batza

AGURRA

MENDIGOIZALEOK, EUP...!

Lengo igandean zuen Lendakari autu ninduzuten. Ala omen zan zuen asmoa. Eta zuen ordezkariak asmo au nai bizi biurtuaz, nere aitzekik menderatu zituzten. Ona nai bizi au egintza biurturik.

Lengo igandean, baita ere, G. M. B.'ren araudia bayeztu zenduten. Gure bazkun onen jařaibidea uřatu zenduten.

Gaur, nigan izan dezuten uste ona eskertu beařean naiz. Eta emen dijoakizute nere aguřik sutsuena, gure jařaibidetzaz egin nai dizkizutedan azalpen auetan bildurik.

Araudiak dionez, Euzkadi'ren naimen osoa landu beařan gera. 12'gařen atalgayak demaizute naimen-sendotze ontarako eguneroko jařaibidea.

Gure abeřtzaletasunak—Jainkoa'ko onetsitzen duan abeřtzaletasuna izaki—gizadi atal bat baño ez dala gure Abeřia erakusten digu.

Eta euzko-gizakiok osatzen degun Euzkadi, gizadi legez, euzko bakoitza nai duana izango da. Beraz euzko bakoitzak azkatasun naya sortu, nai au indartu: ona Abeřia'ren zorion eta azkatasun bidea.

Goikoa'k ala nai nunbait, eta soin gogoz, gorputz animen, osatzen da gure izatea. Gogoa izan dedila beti nagusi guregan. Soña, mořoi.

Gorputzaren nagusi-naikeria gogoak menderatzen ba-du, gure bizierak JEL egia loratuko du. JEL egia: iñoiz menderatua izan gabe, noizpait garaipen aundia opako digun egia.

Begira beti, gure iritzikoak ez izan ařen gure odolekoak diran anayai. Sayatu, ez itzez bakařik, egintzaz batez ere, JEL-egiaren eguzki au egunero eta uneoro piztua izan dedin. Argi onen dirdirak bidea uřatu eta bereganatuko bai ditu euzko oro.

Ona beraz, abeři-azkatasun bidea: neke eta miñak aintzakotzat artu gabe, eguneroko egintzunak betetzea JEL'ikuřitzari dagokion lez.

Gure erakundea, bedi ernai beti. Inguruan sortzen diran gertaera guziai begira. Gertaera auek ez gaitzatela sortzen diran gertaera guziai begira. Gertaera auek ez gaitzatela beñere menderatu. Jařaitu ditzagun gure asmoen alde al dan geyena lortzeko eran.

Mendigoizaleok! Gogoan izan! "Diktadura" edo "Eřkala" eldu ziran garayetan zalantza une ayen antzekoak sortzen badira, Abeři alde dezakegun guzia lortzea da gure bearkuna. Gogoan ixan. Eta gertu bizi.

Batzař zuzendari au osatzen duten batzařkideak zeok aukeratu zenituzten agintariak alegia, asmo auek ontzat eman eta nere bidez aguř dagizute. Ordañez, ez degu txalorik eskatzen dizuteguna. Opa al diguzute, Abeřia'ren izenean.

Beti JEL aldez agurtzen zaituzte.

(G. M. B.)

BAIKI-LENDAKARIJA.

Desde Balmaseda

TRES ERAN TRES...—Sí, señores; tres eran tres... los socialistas que en "La Voz de su Amo" han escrito largo y tendido el martes en la sección de este pueblo. Y yo que hasta ahora he estado al margen de toda polémica periodística, no puedo por menos que salir en defensa de lo que nos es más caro para manifestar a esos "enchufistas", sí, señores, "enchufistas", aunque esta palabra os maree, la sinrazón de sus afirmaciones, envueltas todas en un antivasquismo que solapadamente se les ve.

El que los vascos seamos atrasados, más despacio, camaradas; un poco más despacio... y dejar oir la voz de los pueblos del interior, de la capital misma de la península, y llegarán a vuestros oídos los ecos de las empresas llevadas a cabo por vascos; de la cultura, del respeto, de la educación y civilidad llevadas por hijos de este país. Abrid los ojos a la luz de la verdad y observaréis el enorme desenvolvimiento de América, debido en gran parte a los vascos. Si aquí nos consideráis atrasados, aun[illegible] eso de[illegible] ser si compará[illegible] nuestro pueblo con ese otro donde se halla Casas Viejas, Las Hurdes, etc., etc., si así lo consideráis, nadie más que vosotros tendrá la culpa, por no dejar vivir a los vascos su propia vida, por imponer a los hijos de este país las costumbres y civilización que nos exportan de Madrid y de las regiones por vosotros citadas, respetabilísimas para nosotros hasta no más, si conforme a la razón y a la justicia pretendiera convivir con nosotros dentro de un respeto mutuo que es el que nosotros perseguimos.

Los dirigentes de las organizaciones sindicales de Francia tienen para vosotros mucha dignidad. Allá vosotros si las vuestras no las tienen, como así vemos lo afirman los que asqueados de vosotros han abandonado vuestras filas para nutrir las de otras organizaciones más en consonancia con las ansias de reivindicaciones sociales de los verdaderos trabajadores.

Por no poder vivir decentemente en sus pueblos muchos obreros de otras regiones arribaron aquí en busca de lo necesario para su sostenimiento. Vaya para ellos nuestros respetos, porque una cosa es venir a decentemente procurar vivir honradamente con su trabajo, y otra cosa es lo que hacéis vosotros, que si los impuestos que decís pagáis os dan derecho a intervenir en la dirección de los destinos del país, ¿por qué negáis este mismo derecho a los hijos del mismo, a los naturales de Euzkadi, con perfectísimo derecho a gobernar a su pueblo, no a dejarlo gobernar por los vecinos?

Puede afirmarse que ninguna de nuestras costumbres respetáis vosotros. Ninguna. Sistemáticamente os oponéis a todo lo nuestro, unas veces alegando clericalismo y otras veces separatismo. Ahí está en pie el asunto del Estatuto. ¿Por qué no se lleva a cabo?

Que no respetáis nuestras costumbres vosotros mismos lo afirmáis sin daros cuenta al hablar de nuestro idioma racial. Exactamente lo que hacéis vosotros en Balmaseda lo hacen vuestros "compañeros" en todos los pueblos de Euzkadi, aun en los que el euzkera es la única lengua que se domina.

El euzkera ha sido proscrito en este pueblo por las costumbres importadas por gentes de otros pueblos arribadas aquí como me arriba se indica. En vez de respetar la lengua que encontraron, se afanaron en extirparla, y lo consiguieron merced a la complacencia y ayuda de los monárquicos que entonces, como ahora vosotros, dominaban nuestro suelo.

Causa náuseas leer lo que decís respecto al envío de maestros castellanos para civilizarnos. Allí en sus pueblos hacían y hacen falta sin necesidad de que su sabiduría se pierda en estas regiones bastante más cultas que lo que vosotros dais a entender.

Castilla envió aquí un idioma y a duras penas a los vascos nos lo impuso. Contra toda justicia y contra toda razón, como veremos en otro artículo, maltratando a nuestros niños en las escuelas, claro está, en Balmaseda no hoy en ese aspecto, aunque en otros sí, sino en aquellos tiempos en que [illegible] respetables para nosotros, todo lo que queráis, pero injustamente tiranos para un pueblo que les cobijó y recibió con excesiva complacencia.

No insultamos ni al idioma ni a los hijos de Castilla. No lo podemos hacer, porque entre ellos hay personas agradecidas que consagran al país todos sus buenos deseos de verlo próspero y feliz, gozando de una completa libertad a que tiene perfectísimo derecho.

De modo, señores de capacidad, porque socialistas os llamáis, que a respetar para ser respetados, que precisamente estáis en un pueblo noble cual ninguno, en la Encartación del Señorío de Bizkaya, que dió ejemplo de democracia y civismo en todas sus leyes, en aquellas sabias leyes con que nuestros antepasados encartados gobernaban admirablemente al pueblo, a este desgraciado pueblo hoy víctima del exotismo amparado por el centralismo más abominable habido y por haber.

Poco a poco el pueblo os va conociendo a todos y si ahora os cuelgan el epíteto de "enchufistas", por algo será. Lo que pasa es que vosotros aquí no habéis podido hincar el diente, porque el pueblo os detesta y no os dejará jamás llevar las riendas de Balmaseda. Si a pesar de eso queréis conquistar lo inconquistable... no quejaros luego del revolcón que a no dudar recibiréis. Y muy bien merecido.

Un encartado.